

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Ședința Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor, organizată și desfășurată la 11 octombrie 2024

La 11 octombrie 2024, Comisia de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor, își desfășoară activitatea în baza Regulamentului, aprobat în Ordinul interinstituțional nr. 89/22/172/56/20/121 din 28 februarie 2022 (MAI, MMPS, MS, MJ, PG, MEC), s-a întrunit în ședință ordinară.

Potrivit agendei, au fost abordate următoarele subiecte:

- Prezentarea studiului de evaluare a răspunsului sistemului de justiție penală la cazurile de violență în familie în raioanele Cahul, Fălești, Ștefan Vodă și municipiul Chișinău.

- Adoptarea deciziei asupra organizării activității Comisiei în contextul modificărilor survenite prin Legea nr. 231/2024 pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie: identificarea obiectului de activitate a Comisiei în contextul introducerii noțiunii de femicid, a mecanismului de colectare a datelor și a algoritmului de modificare a Regulamentului de funcționare a Comisiei.

- Dispunerea și efectuarea expertizelor psihologice, psihiatrice și psihiatrico-psihologice – provocări și soluții identificate din perspectiva îmbunătățirii instituției de expertizate, în sensul reducerii timpului de efectuare a expertizelor, pentru a nu admite tergiversarea termenului de desfășurare a urmăririi penale.

- Provocările/deficiențele în intervenția și cooperarea dintre instituții în cazurile care implică subiecți ai violenței în familie cu probleme de sănătate mintală și vulnerabilități multiple (mecanisme de gestionare a cazului).

- Gradul de implementare a recomandărilor din Rapoartele de activitate a Comisiei pentru anul 2022 și anul 2023, precum și soluții de reorganizare a mandatului Comisiei și îmbunătățirea mecanismului de schimb de date.

Ședința a fost prezidată de către Președinta Comisiei, Secretară de Stat al MAI, d-na Daniella Misail-Nichitin și directoarea Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței Împotriva Femeilor și Violenței în Familie, doamna Viorica Țîmbalari.

În cadrul ședinței de către expertul Centrului de Drept al Femeilor a prezentat studiul realizat cu sprijinul AO Centrul de Drept al Femeilor și a Consiliului European privind „*Evaluarea răspunsului sistemului de justiție penală la cazurile de violență în familie în raioanele Cahul, Fălești, Ștefan Vodă și municipiul Chișinău*”, privitor la modalitatea de reacționare a sistemului de justiție penală la cazurile de violență în familie în raioanele Cahul, Fălești, Ștefan Vodă și Chișinău. Acest studiu a subliniat nevoile instituționale care sunt necesare pentru o implicare mai eficientă și tendințele de aplicare a legii în situații concrete de violență în familie și violență asupra femeilor, inclusiv prin date statistice.

De rând cu aspectele constatate în cadrul studiului, autorul a venit cu anumite recomandări, și anume:

- desfășurarea activităților de informare și sensibilizare a populației, inclusiv a comunităților de imigranți, cu privire la violență în familie și solicitarea asistenței;

- elaborarea și diseminarea unui pachet standard de materiale informaționale pentru diferite grupuri de victime, inclusiv adaptate pentru victimele cu vulnerabilități multiple;

- perfecționarea cadrului normativ pentru combaterea violenței cu utilizarea dispozitivelor digitale. Modificarea Codului contravențional pentru a asigura dreptul victimei la AJGS în condiții egale cu contravenientul, analiza oportunității excluderii art.78¹ CC pentru a asigura compatibilitatea legislației naționale cu Convenția de la Istanbul;

- perfecționarea programelor de instruire în vederea eficientizării procesului de raportare și referire a victimelor infracțiunilor de violență în familie în cadrul și în afara procesului penal;

- instruirea specialiștilor din mediul social, educațional, medical pentru a acționa conform standardelor promovate în Recomandarea Rec (2023)2 și Directiva 2012/29/UE;

- asigurarea verificării periodice a înregistrării sesizărilor despre VF în Registrul nr. 2 și a soluțiilor adoptate pe aceste cazuri;

- desfășurarea instruirilor pentru consolidarea capacităților organelor de constatare și OUP la evaluarea riscurilor de letalitate și de comitere/repetare a actelor de VF, unificarea practicii de utilizare a chestionarului de evaluare a riscului la materialele cauzei penale și contravenționale;

- organizarea pe platformă multidimensională a instruirilor pentru specialiștii din sectorul justiției, în vederea asigurării dreptului victimei de a fi însoțită de persoana de încredere la toate acțiunile procesuale etc;

- organizarea instruirii specialiștilor din sectoarele abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, în baza unor module multidisciplinare, pentru identificarea agresorului primar;

- organizarea instruirilor pentru profesioniști privind condițiile și temeiurile de emitere a ORU, procedura contravențională în cazul încălcării măsurilor din ORU;

- consolidarea capacităților autorității tutelare, ca să fie luate în considerare actele de violență în familie la stabilirea programului de vizitare a copiilor.

Studiul prezentat a fost realizat în raioanele menționate din următoarele considerente:

- evaluarea situației de facto, privind schimbările sau progresele ca urmare a unui studiu similar, realizat în aceste raioane în anul 2022 și implementarea recomandărilor acestuia;

- urmare raportului Comisiei de letalitate din anul 2022 și 2023, s-a constatat un număr sporit de cazuri de violență în familie din competența Comisiei examinate, care au fost săvârșite în aceste raioane, respectiv, acest criteriu a stat la baza selectării raioanelor menționate.

Urmare a studiului prezentat, s-a solicitat Ministerului Muncii și Protecției Sociale, ca pentru următoarea ședință a Comisiei, să ofere informații detaliate despre activitatea echipelor multidisciplinare, pentru a scoate în evidență legătura și conexiunea dintre datele colectate *versus* efectul sau gradul de implementare a recomandărilor care se înaintează urmare analizei acestor date.

Cu referire la mandatul Comisiei pentru anul 2025 din perspectiva modificărilor survenite prin Legea nr. 231/2024 pentru modificarea Legii nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie, în special ce se referă la identificarea formatului și obiectului de activitate a Comisiei în contextul

introducerii noțiunii de femicid, a mecanismului de colectare a datelor și a algoritmul de modificare a Regulamentului de funcționare a Comisiei, urmare opiniilor, unanim s-a luat decizia privind îngustarea numărului cazurilor ce urmează a fi analizate și ***mandatarea Comisiei de a analiza doar cazurile pe componentele de infracțiune prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de monitorizare și analiză a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor, în ceea privește infracțiunile în care victimele sunt femei iar agresorul este membrul de familie – bărbat.***

În cadrul ședinței, a fost abordat subiectul referitor la dificultățile întâmpinate în dispunerea și efectuarea expertizelor, în special cele psihologice, psihiatrice și cele mixte, aspect care duce la nerealizarea prevederilor Codului de procedură penală, în ceea ce privește examinarea cauzelor în termeni proximi, în situația în care numărul cazurilor este impunător și durata de așteptare este mare.

Astfel, pentru soluționarea de moment a situației de criză, s-a propus ca până la adoptarea cadrului normativ de rigoare, ca o soluție intermediară pentru rezolvarea provizorie a situației, să fie folosite drept probă rapoartele de evaluare psihologică cu audierea și invitarea specialistului în instanță, pentru a depune declarații.

Totodată, a propus Procuraturii Generale de a elabora și a expedia în teritoriu o circulară pentru organul de urmărire penală, prin care să fie explicate situațiile când și în ce condiții se impune ca evaluarea psihologică să fie admisă ca probă cu audierea specialistului care a realizat această evaluare.

În continuare a fost abordat subiectul cu privire la gradul de implementare al recomandărilor din rapoartele anuale 2022 și 2023, despre care fapt membrii Comisiei s-au expus pe recomandările per instituție.

Prin urmare, ca rezultat al discuțiilor și deciziilor adoptate în cadrul ședinței Comisiei, MAI urmează inițierea procesului de modificare a ordinului interdepartamental prin care a fost aprobat Regulamentul Comisiei, în sensul examinării de către Comisie a cazurilor de violență în familie soldate cu deces sau cu vătămare gravă a integrității corporale doar a victimelor femei.

În acest context, se impune revizuirea instrumentelor de monitorizare a cazurilor din competența Comisiei, reieșind din mandatul acesteia.